

Fylkesmannen i Vestfold

Sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep

0030 Oslo

Sosialdepartementet	
Saksnr.: 03/01958	Dok.nr.: 28
Arkivkode: 311.1	Journ.dato: 24/6-04
Avd.: STE	Saksbeh.:
U.off.:	

Vår saksbehandler / telefon:
Anne Mette Aralt

Deres ref:

Vår referanse:
2004/2787 - 2
Arkivnr: 721.0

Vår dato:
21.06.2004

Høring: Forslag til endringer i kapittel 1 Utenlandske statsborgeres rett til sosialhjelp i forskrift 4. desember 1992 nr. 915 til lov om sosiale tjenester m.v.

Det henvises til utsendt høringsforslag datert 25.03.04, - mottatt hos fylkesmannen den 06.04.04.

Innledningsvis vil fylkesmannen bemerke at det har vært oversendt flere brev/kommentarer fra fylkesmannen til kommunal- og regionaldepartementet vedrørende spørsmål som berøres av dette høringsforslaget. Fylkesmannen forutsetter at tidligere henvendelser til departementene samordnes med aktuelle høringssvar; - ikke minst vil dette kunne være aktuelt i forbindelse med det nye rundskrivet som sosialdepartementet bebuder i sitt oversendelsesbrev.

Generelt:

Fylkesmannen er fullt ut enig med departementet i at det finnes flere svakheter og uklarheter i gjeldende regelverk og støtter at det så langt rå er, søkes å rydde opp i dette. Det påpekes i høringsnotatet at det ofte er en manglende kommunikasjon mellom sosialtjenesten lokalt og utlendingsforvaltningen. Fylkesmannen vil hevde at dette for en stor grad skyldes manglende presise, sentral tolkninger av regelverket og utlendingsmyndighetenes tolkning av hva kommunene er ment å dekke/sosialhjelpens subsidiære karakter. Erfaringen er videre at sentrale myndigheter ikke alltid ser hva sentral forvaltningspraksis har å si for håndhevingen lokalt. Vi har også tidligere gitt uttrykk for – ikke minst i vårt høringssvar til forslag til innføring av introduksjonsloven – at det på flere sentrale punkter ikke er samsvar mellom de ulike gjeldende lovverkene. Det vil alltid bli kommunene som må slite med konsekvensene av dette fordi alt som ikke håndteres av annet lovverk ender der.

”Lovlig opphold”

Departementet redegjør for noen av de godt gjenkjennbare og vanlige problemstillingene som er knyttet til dette begrepet. Fylkesmannen støtter departementets syn på at det må være konsistens mellom ulike myndigheters vedtak og at sosialtjenesten i sin saksbehandling må legge til grunn lovlige vedtak fattet av andre myndigheter, uavhengig av om dette virker positivt eller negativt for den enkelte. I praksis knytter det seg imidlertid noe praktiske problemstillinger til dette; - f.eks:

- Det foreligger dokumentasjon på ”ikke lovlig opphold”. Saken er påklaget, men ikke håndtert i UDI. Det er uklart om og/eller når klagen kan eller skal behandles. For at

ovennevnte utgangspunkt skal være håndterbart for kommune slik vi ser det, må UDI's saksbehandling være så forvaltningsmessig ryddig at det som standard gis utsatt iverksetting av vedtak ved klage og/eller at det fattes vedtak om avvisning. Vi har flere eksempler på at klagesaker ligger i månedsvis. I mellomtiden opereres med "ikke lovlig opphold" som beskjed fra UDI og derved ikke rett til økonomisk sosialhjelp samtidig som klage med uviss skjebne er innlevert.

- b) Det foreligger vedtak om "ikke lovlig opphold" samtidig som vedkommende "ikke er uttransporterbar". Vedkommende søker økonomisk sosialhjelp. Problemstillingen er ikke akutt situasjoner (se nedenfor), men stadig tilbakevendende gjennom mange måneder
- c) Personer med "ikke lovlig opphold" får ikke lenger oppholde seg på asylmottak. De ikke uttransporterbare/villige oppholder seg selvsagt da i kommunene.
- d) Personer uten lovlig opphold som er fengslet. Det søkes om økonomisk sosialhjelp etter vanlige regler og i henhold til rundskriv I-11/2000. Hvem skal betale?

Forskrift og rundskriv bør gi tydelige svar på disse og lignende praktiske problemstillinger.

Hva er akutt økonomisk sosialhjelp.

Fylkesmannen unngår bevisst ordet "nødhjelp" som ofte benyttes i både rundskriv og brev fra sentralt hold. Etter fylkesmannens mening misbrukes dette begrepet. Det er i de aller fleste tilfeller ikke snakk om nødrettsbetraktninger. I de faktisk få tilfellene hvor dette begrepet er berettiget (f.eks brann, ulykker el.), håndteres dette greit av kommunene. I de fleste tilfellene dreier det seg om planlagte og villete handlinger som selvsagt fører til at personer ikke kan dokumentere inntekt til livsopphold. Disse situasjonene er vanskelig å håndtere for kommunene fordi klientene ikke har penger til mat – og oppholdet varer over tid – og staten følger ikke opp vedtak som er fattet om at de ikke får oppholde seg i landet. Fylkesmannen vil hevde at asylmottakene burde vært åpne for å motta disse inntil uttransportering.

Krav til dokumentasjon

Fylkesmannen finner det hensiktsmessig at klientens dokumentasjonskrav tydeliggjøres. Fylkesmannen vil imidlertid hevde at det under pkt. 3.2 – krav til dokumentasjon første avsnitt fremkommer et ønske fra departementet som lett kommer i strid med taushetspliktreglene. Det hevdes at " ... sosialtjenesten i slike tilfeller bør undersøke med utlendingsmyndighetene om den fremlagte dokumentasjonen fremdeles er gyldig, eller om det er fattet nye vedtak i saken". Det er ikke åpenbart at klienten ønsker at sosialtjenesten her informerer utlendingsmyndighetene. Sosialtjenesten har på sin side ikke anledning til å røpe klientforhold.

Under samme avsnitts s. 9 2 avsnitt, fremkommer det at personer som er garantert for privat, kan gis avslag på økonomisk sosialhjelp. Dette er utvilsomt og stort sett ikke problemet. Det som imidlertid oftere er situasjonen, er at den som har garantert søker økonomisk sosialhjelp, - ofte med begrunnelse at vedkommendes økonomisk situasjon er endret og at det derfor ikke lenger er mulig å forsørge den nyankomne – som har lovlig opphold. Det må avklares hvordan kommunene håndterer en slik situasjon – ikke minst fordi utlendingsmyndighetene nesten automatisk gir nye oppholdstillatelser etter 1 år uten å sjekke økonomien til garantisten.

Departementet hevder at kommunene bruker uforholdsmessig mye tid på å fastslå søkers oppholdsstatus. Det er sikkert korrekt. Etter fylkesmannens oppfatning dreier ikke dette seg nødvendigvis om usikkerhet om "hvor" de får svarene, men hvorvidt og når de får svarene.

Oppholdskommunenes ansvar.

Fylkesmannen har ikke erfaring med i Vestfold at integreringstilskuddsordningen slik det hittil har

vært praktisert, har ført til spesielt store vanskeligheter. Vi har imidlertid ikke store innvendinger til det forslaget hva gjelder forholdet mellom kommunene, - forutsatt at bosettingene i større grad skjer på den enkelte premisser. En annen forutsetning er at introduksjonsloven og lov om sosiale tjenester harmoniseres bedre slik at en flytting fra en kommune ikke automatisk medfører et vedtak om stopp i introduksjonsordningen samme dag. Det kan være tilfeller der flytting faktisk ikke er det beste, men hvis fraflyttingskommunen har stoppet introduksjonsordningen, er rettetmulighetene få. Fylkesmannen vil imidlertid som tidligere nevnt, mene at tilbakehenviing til mottak bør kunne benyttes i større grad enn hva tilfelle er i dag.

EØS-borgere:

Det er mange problemstillinger knyttet til dette som ikke nødvendigvis hører hjemme her. Fylkesmannen vil imidlertid påpeke et praktisk forhold som oppstår med jevne mellomrom: Personer som ikke er arbeidssøkende, men som har skaffet seg arbeid i Norge fra hjemlandet, får inntil 5 års oppholdstillatelse. Ved oppsigelse eller andre forhold som gjør at vedkommende mister inntekt, vil vedkommende ha opphold over lang tid og kommunen ikke kunne avvise søknad om økonomisk sosialhjelp.

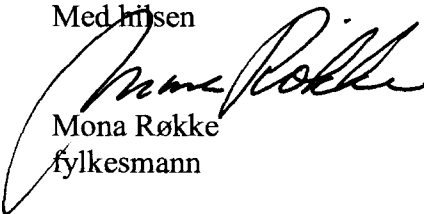
Ferierende:

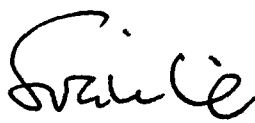
Det hevdes i høringsnotatet at ambassader og konsulater tar seg av personer med korttidsopphold. I praksis synes dette ikke alltid å fungere slik. Kommuner/fylkesmannen har hatt flere henvendelser og også saker/klagesaker der det viser seg at ambassadene/konsulatene henviser til sosialtjenesten.

Hjelp etter kap. 4 – krav om lovlig opphold

Av hensyn til en mest mulig samordnet forvaltning, støtter fylkesmannen fullt ut at det må være likelydene regleverk for kap. 4 og kap. 5. Fylkesmannen vil imidlertid hevde at dette også bør samordnes med kommunehelsetjenestelovens bestemmelser og har for så vidt allerede brakt problemstillingen inn til Bernt-utvalget. Fylkesmannen vil likevel anmode departementet om å se på en harmonisering på dette området fordi det i praksis ikke bør være ulike oppholdsregler knyttet til avlastningstiltak kontra korttidsopphold og til hjemmehjelp kontra hjemmesykepleie. Fylkesmannen vil videre reise spørsmålet om hvorfor det ikke er foreslått en harmonisering i forholdet til kap. 6 i lov om sosiale tjenester.

Med hilsen

Mona Røkke
fylkesmann

Svein Lie
fylkeslege/avd.direktør